

BORISAV STANKOVIČ

NEČISTA KRI

Borisav Stankovič se je rodil leta 1876 v Vranju. Večina mladih v njegovem okolju se je v takratnem času zelo obračala na zahod, Borisav pa je kljub močnim vplivom ostal zvest srbski tradiciji, saj veliko njegovih del

opisuje njeno patriarhalno ureditev. Opisoval je težave, ki jih imajo vaščani v mestu, pravtako pa tudi dogodke, ki so se dogajali na prelomu med patriarhalno ureditvijo in enakopravnostjo. Poleg romanov in povesti je pisal tudi drame, po besedah Skerliča Stankovič velja za največji talent srbske književnosti.

Knjigo Nečista kri je prevedel Fran Albreht, založila jo je Državna založba Slovenije, natisnila pa jo je tiskarna ČGP Delo v Ljubljani leta 1976.

Zofka je hči Mite, ki je naslednik včasih premožne rodbine. Zofkini predniki so denar služili, zadnje tri generacije pa so ga le zapravljale s potovanji po svetu. Medtem ko so moški uživali, so ženske zapostavljene prenašale tepež in težave, katere so jim nakopali moški. Tako je nanoslo, da je Zofkin oče zapravil vse premoženje, zaradi česar se je odselil v Turčijo. Zofka in njena mati tega sorodnikom nista priznali in sta zato lagali, da je odšel v Turčijo trgovat.

Zofka s svojo starostjo postaja iz dneva v dan lepša, denarja pa je vedno manj. Njen oče se skoraj ne oglasi več, še celo hlapec jih medtem ogoljufa za imetje, ki mu je bilo zaupano v oskrbo. Zgodi pa se, da se začne oče vedno pogosteje oglešati doma. Šestindvajsetletna Zofka izve, da jo je oče prodal za ženo trinajstletnemu sinu nekega prijatelja. Sprva je potrta, a se kasneje vda v tragično usodo, ki jo je doletela. Pisatelj nam nato zelo na dolgo in široko opisuje Zofkino žalost. Sledi poroka in njej nato praznovanje. Na poročnem slavlju Zofki močno dvori njen novi tast Marko, a pri njej nič ne doseže, zato odide, in ga pozneje najdejo ubitega.

Zofka nato živi s svojim novim možem Tomčo, a bolj ko je Tomča star, bolj postaja podoben svojemu očetu. Tako se slednjič zgodi, da jo premikasti in odide od doma. Kasneje se še vrača domov, a le zato da pretepe Zofko. Rodijo se jima otroci, a vse ostane nespremenjeno. Zofka tako životari popolnoma odvisna od svojega moža in laže, da živi sračno in umirjeno življenje.

Zanimivo je, da so se ženske prijateljcem lagale o tem, kako moške z njimi postopajo. Danes bi se človeku zdelo čudno, če bi se mu nekdo tako očitno lagal in bi si najbrž mislil, da je pripovedovalec malo nor, kajti danes si ljudje o težavah, če jih imajo, vedno raje govorijo. Pravtako je danes popolnoma nepojemljivo, kako je takrat lahko bila ženska tako ponižna, da je niti tepež, niti ignoriranje niso odvrnili od moža, kajti v Nečisti krvi lahko opazimo, da je Zofka Tomčo kljub vsemu še vedno ljubila.

Knjiga Nečista kri je pomembna predvsem zaradi tega, ker opisuje nam popolnoma neznan svet patriarhata, v katerem se je utapljala Srbija skoraj do dvajsetega stoletja. Stankovič nam Zofkine muke zariše zelo realno, tako da lahko skorajda čutimo z njo, kljub temu, da ne moremo dojeti njene ponižnosti. Stankovič je pomemben člen v literaturi, kajti pustil nam je spomin na čase, ki jih ne bomo nikoli več doživeli.